

# SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrta leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravištvu „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopolnjuje do odpovedi. — Udje „Katol. tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroska cesta šte. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravištvu: Koroska cesta šte. 5, vprejema naročnine, inserate in reklamacije. — Za inserate se plačuje od enostopne pettivrste za enkrat 15 vin., za dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede zjutraj. — Ne zapre reklamacije so poštnine proste.

## Vinogradniki!

Odpor proti nameravanemu novemu davku treba organizirati, da bo dovolj močan in da se bo čutil tudi na meročajnih mestih.

Splošno obdačenje vina, kolikor ga pride v promet, bi občutljivo zadelo najbolj naše vinogradnike. Cene vina bi padle, da bi se pridelovanje vina še manj izplačalo kot dosedaj. Zraven tega bi pa prišel naš kmet tudi z vinom pod nadzorstvo finančne straže.

Nameravano je namreč, da bi se nov davek na vino tako-le pobiral: Vinogradnik bo moral naznaniti vsakokrat finančni straži, koliko vina in komu ga misli poslati. Finančna straža dala mu bo nato spremnico, ki se bo pridelovalca dotičnemu tovarnemu listu; pri izročitvi vina v roke kupcu, bodisi krmarja ali zasebnika, bise pa obračunal in plačal.

Finančno ministrstvo je nameravalo zvišati tudi davek na pivo, a opustilo je namero, ker je bil odpor pri onih, ki jim je kaj leželo na pivu, prevelik. Državni zbor, deželni zbori, ministrstva so dobivala nešteto ugovorov proti davku na pivo, in finančni minister se je udal ter umaknil svoj načrt.

Vinogradniki in njih prijatelji morajo slediti temu vzgledu, glasno morajo ugovarjati proti nameravanemu vinskemu davku. Slovenska kmečka zveza bo šla kakor povsod, tako tudi v tej zadevi našim ljudem na roko. Peticijski in ugovorov sedaj ne sme manjkati!

Zato pričujemo v naslednjem vzorec za peticije (prošnje) za državni zbor, ki se naj uporabijo od občin, gospodarskih, političnih, izobraževalnih društev in od posameznih ljudi. Glasl se:

### Visoka zbornica!

V seji visoke poslanske zbornice dne 26. okt. t. l. je Njegova Prezvišenost finančni minister vitez Bilinski naznanil, da namerava predložiti zbornici načrt novega vinskoga davka, in je imenoval tudi najvažnejša določila nameravanega davka. V seji vinogradniškega odseka dne 9. novembra je še kot zastopnik finančnega ministrstva g. sekcijski šef dr. Bernatik naznanil dopolnilno k izvajanjem finančnega ministra način, kako se misli novi davek pobirati, namreč potem kontrole pri prevoznini.

Čeprav se namerava davčna mera znižati na 4 K za 1 hl, vendar je vinogradnike našega kraja vz-

nemirilo dvoje: 1. da se uvede odslej splošen vinski davek in 2. da se uvede kontrola finančne straže.

Ker vinogradniki še nismo organizirani, da bi sami lahko določevali ceno vinu, zato je docela gotovo, da bosta trgovec in prekopovalec zvrnila novi davek na vinogradnika. Cena vinu bi se še znižala. Vendar pa je sedanja cena že tako nizka, da se stroški pridelovanja, ki je dandanes izredno drago, nikakor ne pokrijejo.

In recimo, da bi se davek res ne zvalil na ramena vinogradnikov, potem bi se nujno podražilo vino za konsumente, trpel bi pa zopet vinogradnik, ki bi prodal manj vina.

Pomisli! Je tudi treba, da še mnogi naši tovarši nimajo prenovljenih vinogradov, drugi pa, ki jih že imajo, morajo še sedaj plačevati stroške prenovljenja. Ta okolnost torej nujno zahteva, da bi se cene vinu zvišale, ne pa še zopet znižale.

Vrhu tega je znano, da vinogradniki sedaj že dve leti trpimo vsled splošne vinske nadprodukcije pod izredno nizkimi cenami.

Vremenskih neugod, ki tako rače in redno obiskujejo vinogradnike na Spodnjem Štajerskem, niti ne omenjamo. Že vsi ti razlogi nas silijo, da moramo odločno ugovarjati posplošenju vinskoga davka, ki bi prinesel vinogradnikom na vsak način novo škodo.

Istotako odločno pa ugovarjamo tudi radi tega, ker bi prišli z novim davkom pod nadzorstvo finančnih uradnikov, kojim bi morali naznanjati vsako spremembo pri vinu. S tem bi si nakopali sitnosti, koje že predobro poznamo, n. pr. pri izdelovanju žganih pijač.

Visoka zbornica! Z ozirom na vse to prosimo, da vsakemu zakonskemu načrtu davka na vino, ki bi prizadel še močnejše kot dosedanj, proizvajalce in zavživalce vina, odreče svoje potrjenje.

Kraj, dne ... nov. 1909.

Pečat, podpisi.

Ta peticija se napiše na polo papirja, se dene brez vsakega koleka v kuvert ter se odpošlje po pošti ali na Kmečko zvezo v Maribor ali pa na kakega izmed naših državnih poslancev. Naslov se lahko naredi slovenski. N. pr. Ivan Roškar, državni poslanec, Dunaj. Državna zbornica. To zahtuje. Prošnje potem državni poslanec predloži zbornici.

Ne bo pa dovolj, da se samo poslanski zbornici pošilja peticije, ampak pošiljati jih bo treba tudi na poljedelsko in finančno ministrstvo, vsakemu po-

sebej. Besedilo peticij je lahko isto, kakor na državno zbornico, le nagovor je spremeniti povsod, namreč namesto: Visoka zbornica! se zapiše Visoko c. kr. finančno ministrstvo! oziroma Visoko c. kr. poljedelsko ministrstvo. Tudi zadnji odstavek (naj zbornica odreče potrjenje), bo treba spremeniti pri prošnji na poljedelsko ministrstvo tako-le:

Visoko ministrstvo! Z ozirom na vse to prosimo, da zabrani vsak zakonski načrt novega davka na vino, ki bi prizadel še močnejše kot dosedanj, proizvajalce in zavživalce vina.

In v prošnji na c. kr. finančno ministrstvo se naj glasi ta odstavek:

Visoko ministrstvo! Z ozirom na vse to prosimo, da visokoisto ne predloži nobenega zakonskega načrta za nov davek na vino, ki bi prizadel še močnejše kot dosedanj proizvajalce in zavživalce vina.

Županstva in društva, sedaj pa brzo na delo. Ne zamudimo časa, ampak hitro se vzdramimo na odpor proti novemu udarcu, ki se namerava zadeti našemu kmečkemu ljudstvu.

Slov. kmečka zveza.

## Politični ogled.

— **Položaj.** Razumna politika Slovenske Jednote pod vodstvom dr. Sustersiča je vendar dovela do tega, da se je začelo Bienenrothovo ministrstvo resno majati. Ljudska stranka poljskega kola, katero vodi Jan Stapinski, je izjavila, da pri glasovanjih ne bo več podpirala dosedanjega ministrstva. Potemtakem pa ministrstvo nima več večine. Naši liberalni poslanci so s svojim cincanjem tudi sokrivji, da se je tako dolgo držalo sedanje, Slovanom neprijazno ministrstvo. Kakor poročajo listi, zahtevajo Slovani 6 ministrov, dva Poljaka, tri Čeha in enega Jugoslavana. Bojimo se, da bodo sedaj zopet pred časom začeli naši liberalni listi pisati o ministrskih kandidatih.

— **Na Ogrskem** se je torej Košut ločil od Justa ter ustanovil Košutovo stranko, dočim bo vodil Just neodvisno stranko. Zanimivo je, da je šlo za Justom več poslancev, nege za Košutom. Just je odložil predsedstvo državnega zbora, ker vendar nima s svojimi prijatelji večine v zbornici, ampak Košut v zvezi z ustavno in ljudsko stranko. Vendar je Wekerle še vedno ministrski predsednik, ker se ne posreči nati drugega ministrstva, s kojim bi bil zadovoljen cesar in večina ogrskega državnega zbora.

## PODLISTEK.

### Krmilarjeve sanje.

Pomorski kapitan Charles Clark je napisal naslednji zanimivi dogodek, ki je igral znamenito ulogo v njegovem življenju:

Pred večimi leti sem bil kapitan na parobrodu „Gorgon“. Nekega divnega poletnega jutra leta 1890 smo se usidrali v luki Singapore. Stojec na krovu ladje, gledal sem živahen promet v luki; kar pristopi k meni moj iskreni prijatelj Thompson, krmilar naše ladje. Spregovorivši običajne besede, mi reče: „Prošlo noč sem imel čudne sanje, katere se tičejo Vas, gospod kapitan!“

„Thompson! Vi ste najbrž zopet malo preveč pogledali v kozarec, ali pa se šalite!“ odgovorim jaz, pošaleč se z našim krmilarjem.

„Nisem, gospod kapitan; bil sem trezen kot novorojenec“ — odgovori Thompson nekako otožno. Na obrazu sem zapazil, da mu niso prav ugajale moje besede. Zdaj pa se me je polotila radovednost; rekel sem mu:

„Thompson! pripovedujte svoje sanje!“ Nekoliko časa se je obotavljal, potem pa je začel pripovedovati:

„Ako moje sanje kaj pomenijo, tedaj Vi ne ostanete dolgo na tej ladji, ne v tem delu sveta! Sanjalo se mi je, da stojim na straži, kar pride k meni pismonoša, ki je donesol dve pismi s črnim robom. Eno ste Vi takoj odpečatili ter naenkrat pri čitanju močno obledeli. Tedaj ste odšli v kajuto, a ko ste name pogledali, ste zaklicali: „Thompson! prvi del Vaših sanj se je uresničil!“ Nato ste odšli v pisal-

nico, kjer ste napisali prošnjo, naj Vas za nekoliko časa odpuste iz mornarske službe. Odšli ste na krov in tja je prišel neki novi čvrsti kapitan, kakoršnega pa še nisem videl. Z največjo hitrostjo ste stopili iz ladje in odhiteli na kopno!“

„Thompson!“ — rečem, — „to se ne more zgoditi, saj poznaš vse kapitane naše ladje, drugi pa ne bo nastopil za zapovednika. Pa pripovedujte dalje, zanima me!“

„Jaz pravim, da sem to le sanjal, gospod kapitan! — Ko ste Vi ustavili ladjo, videl sem Vas v nevarnosti, katero Vam je nastavljal neki Kitajec. Hotel sem Vas opomniti, ker pa v sanjah ne moremo govoriti, sem le s prstom kazal na vraga.“

„No, kaj pa mi je storil Kitajec; mi je li prerezal vrat?“ pošalim se jaz, videč, da Thompsona obdaja neko neugodno čustvo.

„Mislim, da ne. Jaz sem le v sanjah gledal, kako potujete preko morja in kopnega.“

To so bile sanje našega krmilarja. Priznavam, da sem skoraj pozabil na te sanje, in tudi Thompson me ni več spomnil na to. Tako smo trikrat prepluli iz Jave v Singapore in nazaj. Zopet smo se usidrali v luki in zopet sem iz krova gledal živahno gibanje.

„Pismo, gospod!“ vikne neki Malajec, gredoč po stopnicah. Izročil mi je dve pismi, ki ste bili črno obrobjeni. V prvem trenutku, ko sem vsprejel pismi, zdrhtela mi je roka, videč, da sta naslovljeni meni.

Hitro razpečatim eno pismo, ki mi je prineslo tužne glasove, ki so me silili, naj se brzo povrnem v Evropo. Spomnil sem se Thompsonovih sanj in se prestrašil. Koj odinrem v kajuto, a pred njo je stal — Thompson. Misli si je takoj, da se je nekaj sku-

halo, ker bil sem ves izpremenjen. Pokazal sem mu pismo, ki sem je imel v desnici, rekoč:

„Thompson! prvi del Vaših sanj se je uresničil!“

Ta se prestraši in zakriči:

„Ni mogoče, gospod!“

Odšel sem takoj v pisalnico, kjer sem napisal prošnjo za odpust. Se tisti dan je prišel lastnika naše ladje namesnik, ki mi je zagotovil, da hoče za ta čas postaviti vrednega naslednika.

Ob času ločitve pa so me Thompsonove sanje tako zanimale, da mi jih je moral še enkrat pripovedovati. Čestokrat so mi prišle na misel te sanje, in z nestrpnostjo radovednostjo sem čakal dneva, ko odrinem iz Singapura. Namenil sem si najeti francoski parobrod „Messageries Maritimes“, ter se tako ogniti drugemu delu krmilarjevih sanj.

Prišel je čas mojega odhoda. Bil sem močno razburjen, ker še ni bilo mojega naslednika, in že smo hoteli dvigniti sidro, kar nas ustavi mala, kitajska ladjica, ki se nam je približevala. Mlad gospod, ki ga pa nisem poznal, vzpel se je na stopnice in se mi predstavil kot kapitan Sanders, kateremu je bila poverjena uprava „Gorgona“. Za potrdilo pokazal mi je pismo kapitana monsiera Darksa.

Kako mi je bilo pri sreči, ko sem se ločil od krova. Hitro sem jo pobrisal po stopnicah na kopno. Kdo pa opiše moje začudenje, ko vidim, da je Malajec, ki je pripeljal novega kapitana, zlagal moje kovčke na kitajski čoln! Ko so na „Gorgono“ je li dvigali sidro, zakliče Thompson iz krova: „Kapitan, čuvajte se Kitajca!“

Srečno sem prispel na kopno ter dal prenesti svoje reči v gostilno. Že se je pričelo mračiti. V go-